

נהזר אורות של אמונה לדרך החיים

החזרת

מלוקט מדברות קדשו ותורתו של האדמו"ר רבי דוד חי אביחצירא שליט"א

גיליון ב
פרשת צו
וחג הפסח תשפ"ו

נהזרין לנתיבות חיי היום פניני דעת

הסוד המפתיע מאחורי ניקיונות הפסח

עבודה שחורה או זיכוכ הנפש

ימים ושבעות לפני חג הפסח, כל בית יהודי נכנס לסחרור של ניקיונות. עקרות הבית והבעלים עובדים בפרך, מזיזים ארונות, מקרצפים פאנלים ובודקים כל פינה שמא נשאר בה פירור חמץ. לפעמים, מתוך העייפות והעומס, אנתנו עלולים להרגיש שמדובר בסך הכל ב"עבודה שחורה" וטכנית. אבל הנה חידוש עצום שמשנה את כל זוויות הראייה שלנו על עבודת הפסח.

מרנא החיד"א ע"ה פותח את ספרו 'שמחת הרגל' (לימוד א') ביסוד מרעיש. הוא מגלה לנו שיסוד הפסח ודיניו הם שורשים גדולים שנועדו להעיר את לב האדם, כדי שישליך מעליו את "טומאת חלאת זוהמת הצר הצורך היצר הרע". הימים הללו של ערב פסח, יחד עם כל הניקיונות שלהם, נועדו בעצם כדי שכל אדם יבדוק ויפשפש בחדרי ליבו ויכשיר אותם להשראת השכינה.

בביעור חמץ הרמז הוא הפשט

על גבי היסוד הזה, מוסיף החיד"א ומחדש חידוש מופלא. בכל מצוות התורה יש את ה"פשט", שהוא המעשה הפיזי של המצווה, ויש את ה"רמז", שהוא הכוונה הרוחנית והנסתרת שעומדת מאחוריה. אבל במצוות ביעור חמץ שונה הדבר, הכוונה הפשוטה של ביעור חמץ היא היא הרמז שבה!

מכיוון שהחמץ מסמל את היצר הרע ואת הגאוה התופחת, נמצא שהרמז של החמץ הוא הפשט ממש. כל החומרות שאנחנו מחמירים בניקיון, כל השפשופים והזהירות מכל פירור, אינם רק סמל למשהו אחר, אלא הם עצמם הפעולה שעושה האדם כדי להתרחק מאוד מאוד מן היצר הרע. הפעולה הפיזית והמייגעת של הניקיון, היא זו שמקרצפת את המידות הרעות מתוך הנפש שלנו.

בפעם הבאה שאתה מוצא את עצמך עייף מקרצוף המקרר או משאיבת הרצפה, אל תראה בזה רק מטלה גשמית. זכור שבאותו רגע ממש אתה לא רק מנקה את הבית הפיזי מחמץ, אלא אתה פועל פעולה רוחנית אדירה של קרצוף הנשמה שלך מזוהמת היצר הרע. כל שפשוף שאתה עושה בחוץ, מבריק את חדרי הלב שלך בפנים ומכין אותך לגאולה.

בצל האמונה פרקי חיזוק לחיים של רוגע ושלווה

לראות את האור מבעד לקושי

מזרחק הזמן התמונה מתבהרת

בכל הקשיים שעוברים על האדם בעולם הזה יש לו לאדם להתחזק שלא לבעוט בייסורים חלילה, רק יחדיר בליבו שכל מה שעושה עמו ה' לטובה הוא עושה, ויקבל הדברים באהבה גמורה וברצון שלם. כי הכל הוא טוב וחסד מאת הבורא, ואף שכעת נראה הדבר כאינו טוב, לאחר זמן יתברר שכל ההנהגה עמו הייתה לטובה.

הבט וראה מה שפירש במשמרת אלעזר (לרבי שאול בראך, שערי ציון אות יז) בלשון הכתוב "זכר ימות עולם ביני שנות דר ודר" (דברים לב, ז). כאשר נסתכל היום על קורות הדורות שעברו, נבין שמה שהיה נראה לעיניהם כדברים רעים וקשים מתגלה כיום כי לטובה היו מאיתו יתברך.

וכן "שאל אביך" על הקשיים שחלפו עליו והם הנקראים 'ויגדך' כי הם קשים לו כגידים, וכשתדבר על כך עם 'זקניך' אזי 'ויאמרו לך' שמה שנראה לאביך קשה כגידים אינו אלא אמירה רכה. כי הזקנים שכבר ראו מעט יותר בימי חייהם יודעים שגם מה שנראה היום כדבר רע, יתברר במרוצת הזמן שהוא לטובה.

בא בימים - נתברר לו שהכל לטובה

בכלל 'זקניך' הוא האדם הגדול בענקים, אבי אומתנו אברהם אבינו ע"ה, אשר כל מגמתו הייתה להנחיל את האמונה בה' לדורותיו אחריו, שעל כך נאמר "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו" (בראשית יח, ט). וכלשונו של מורה הדורות הרמב"ם ע"ה (מו"ח ח"ג פנ"א), שתכלית כוונתם הייתה בכל המעשים ההם להתקרב אל ה' יתברך קרבה גדולה, כי תכלית כוונתם כל ימי חייהם להמציא אומה שתדע השם ותעבדהו.

ולימוד גדול יש לנו ללמוד מאברהם ע"ה כפי שכתב בנועם מגדים (חיי שרה ד"ה א"י וה' ברך) על הפסוק "ואברהם זקן בא בימים" (בראשית כד, א). שאף שאברהם אבינו ע"ה נתנסה בעשרה ניסיונות והיו לו זמנים ומצבים קשים, ובכולם התפלל לה' יתברך שיזכה לעמוד בכולם, אך כשהגיע לימי הזקנה שדעתו נתיישבה עליו נאמר בו 'בא בימים'. שיום הוא מלשון בהירות כדכתיב 'מכרה כיום' ופירש רש"י 'כיום שהוא ברור'. הוא הבין בהירות שכל מה שעבר עליו היה 'זה' ברוך את אברהם בכל, שהיה לטובה ולברכה,

המשך בעמוד ג'

הלילה שבה שערי הקדושה נפתחים לכל יהודי

עצמו. לכן כבר שלושים יום קודם החג שואלים ודורשים בהלכותיו כפי שמובא במסכת פסחים (ו, א) ומראש חודש ניסן הקדושה כבר באוויר.

הגאולה הזו חזקה מהטבע ולכן היא משפיעה לפני זמנה. זה הזמן שלנו לצפות ולהשתוקק ולדעת שמתקרב רגע של חסד שלא קשור למעשינו. בדיוק כפי שהיה במצרים כשנאמר "היתה יהודה לקדשו" (תהלים קיד, א) שכן ברגע היציאה הם הגיעו למעלת קדושה עילאית בבת אחת ובלי שום הכנה.

התחלה חדשה של "זכר ליציאת מצרים"

הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ ז"ע בספרו 'איילה שלוחה' (פרשת בא) מביא הסבר נפלא על הקידוש בו אנו אומרים "תחילה למקראי קודש זכר ליציאת מצרים". הפירוש הוא שכל התחלה חדשה של יהודי שרוצה להתקדש נשענת על היסוד של יציאת מצרים.

גם אם יהודי מרגיש משוקע בעבר לא מחמיא עליו לזכור את יציאת מצרים שכן כשם ששם הקב"ה שינה סדרי בראשית והוציאנו מהטומאה בדרך נס כך בכל רגע יכול יהודי לצאת לחירות. בליל הסדר אנו זוכים למדרגת המלאכים שבהם הקדושה קודמת לטהרה כפי שדרשו המהר"ד והמהר"א מבעלזא ז"ע. זהו היסוד של הכל שלא יפול לב האדם בקרבו אלא יזכור שהקב"ה הרים אותנו עד למדרגת "אני אמרתי אלהים אתם" כפי שמופיע בתהלים (פב, 1) ובגמרא (עבודה זרה ה, א).

התשובה למלאכים והבחירה דווקא בחסרונות שלנו

המגיד מקו'ניץ ז"ע בספרו 'עבודת ישראל' (פרשת שמייני) מספר על המלאכים שרצו לשמור את התורה לעצמם ומשה רבינו ענה להם תשובה ניצחת בשאלה האם הם ירדו למצרים או השתעבדו לפרעה.

ביאר המגיד על פי הארז"ל (לקוטי תורה תהלים פד, ז) שמצרים הייתה מקום כה חשוך ואפל שאפילו מלאך לא יכול היה להיכנס לשם מבלי להיפגם ולכן נאמר "אני ולא מלאך". משה אמר למלאכים שדווקא בגלל שאנחנו בני האדם מתמודדים עם יצר הרע ועם חומריות ובכל זאת רוצים להתקרב אנחנו ראויים לתורה יותר מהם. לסיכום הדברים אל תיתן למחשבות של "אני לא ראוי" לעצור אותך כי להיפך דווקא החסרונות שלך הם הסיבה שהקב"ה בחר בנו ונתן לנו את התורה. בליל הסדר פשוט תקפוץ אל תוך הקדושה ותאמין שהקב"ה חפץ בך ומתוך ה'קדש' הזה תגיע גם ה'רחיצה' והטהרה השלמה לכל השנה.

הוראה למעשה:

אל תחכה להרגיש "ראוי" או "מזוכך" כדי להתחבר לאור העצום של ליל הסדר. היסוד של הלילה הזה הוא שהקדושה מקדימה את הטהרה, והקב"ה פוסח על כל המחיצות כדי להגיע אליך כפי שאתה. גם אם תוקפת אותך חלישות הדעת או תחושת ריחוק, זכור שדווקא המאבק שלך עם המניעות והחסרונות הוא שהופך אותך לחביב ורצוי לפני המקום יותר ממלאכי השרת. פתח פתח קטן של רצון כחודו של מחט, והאמן באמונה שלמה שבלילה הזה אתה בן חורין אמיתי - הרצון הזה לבדו בורא עבורך מלאכים שיסייעו לך לעלות מעלה מעלה לאורך כל השנה כולה!

המהפך של ליל התקדש חג והקדמת קדושה לטהרה

בכל יום רגיל בשנה סדר העבודה היהודי הוא עקבי ומדוד. הכלל הוא שקודם עושים "סור מרע" ורק אחר כך "עשה טוב" כפי שמופיע בתהלים (לד, טו). רבינו חיים ויטאל ז"ע בספרו 'עין הדעת טוב' (ריש בחוקותי) מדגיש שעלינו להיטהר מהרע לפני שאנו ניגשים לקדושה כדי שלא נהיה חלילה כ'טובל ושרץ'. גם בברייתא המפורסמת של רבי פנחס בן יאיר (עבודה זרה כ, א) הקדושה היא היעד הסופי ופסגת המדרגות שמגיעה רק אחרי זיכוך וטהרה ארוכים.

אבל בליל הסדר הכל משתנה. בסימני הסדר אנו מכריזים 'קדש ורחץ' ועל כך ביאר הבאר מים חיים 'פר' יתרו יט, א) יסוד מרטיט. בלילה הזה הסדר מתהפך והקדושה מגיעה לפני הרחיצה. הקדוש ברוך הוא לא מחכה שנסיים להתנקות אלא הוא שופך עלינו אור של קדושה עילאית עוד לפני שהספקנו לעשות צעד אחד של טהרה. בלילה הזה אנו מתעלים למדרגת מלאכי השרת שקדושתם היא חלק ממהותם בלי צורך בהכנה מוקדמת.

הזמנה פתוחה למי שאינו יודע לשאול

זהו העומק המסתתר בדברי בעל ההגדה הקובע כי "ושאינו יודע לשאול - את פתח לו". אם יש יהודי שמרגיש כה רחוק עד שאינו מוצא בנפשו אפילו מילים לשאול או מרגיש מחוץ לגבולות הקדושה הרי שעל כך נאמר "את פתח לו". עלינו לפתוח לו את השער ולהזכיר לו את יציאת מצרים שם נאמר "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי".

ביציאת מצרים היו בני ישראל שקועים במ"ט שערי טומאה וכמעט טבעו במצולות ללא תקנה כפי שמובא בזוהר חדש (יתרו נב, א) וב'חסד לאברהם' (מעין ב נהר נו). הם לא היו "ראויים" לפי הספר אבל הקדוש ברוך הוא דילג על הכל ונשא אותם על כנפי נשרים. זהו הכוח המאיר בכל שנה מחדש שכן ברגע שיהודי פותח רק סדק קטן של רצון כחודו של מחט הקב"ה פותח לו פתח כפתחו של אולם כדברי המדרש (שיה"ש רבה ה, ב).

מלאכים שנבראים מרצון טהור

חז"ל מלמדים אותנו במסכת שבת (קד, א) כי "הבא ליטהר מסייעים אותו" ובירושלמי (מגילה פ"ב ה"ז) מובא כי "המתחיל במצוה אומרים לו גמור". המהרש"א (מכות י, ב ד"ה בדרך) מגלה לנו סוד לפיו ברגע שיהודי רק חושב על מצווה או מדבר עליה כבר נבראים מלאכים מאותו רצון.

הארז"ל בשער היחודים (פרק ב) מבאר שאלו הם ה'פרקליטים' המזכירים במסכת אבות (פרק ד משנה יא) והם המלאכים שנבראים ממחשבותיו ומדיבוריו של האדם. הם אלו שמחזיקים לו את היד ומסייעים לו לגמור את המצווה בשלמות. לכן אם רק "נקפוץ" אל הקדושה בלילה הזה באמונה פשוטה המחשבה הזו כבר תברא מלאך שילווח אותנו לאורך כל השנה ויעזור לנו לצאת מכל המיצרים שלנו.

האור שמקדים את הזמן

מכיוון שהארת הפסח היא מתנת חינוך מהשמיים ולא תלויה בעבודה המוגבלת שלנו היא מתחילה לנצנץ הרבה לפני הלילה

קריעת ים סוף של כל יהודי

ישועות בפרנסה ובשידוכים בשביעי של פסח

שפע של פרנסה מיד ה' הפתוחה

חג הפסח בכללותו ובפרט יום שביעי של פסח טומנים בחובם סגולה מיוחדת ועוצמתית להשפעת פרנסה טובה מידו הפתוחה והמלאה של בורא עולם. כך דרש הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב ע"ה כפי שמואב בשמו בספר בני יששכר (ניסן מאמר יג אות ב). הוא מצא רמז נפלא בפסוק העוסק בשביעי של פסח "אֶךְ אֶשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ הוּא לְבָדוּ יַעֲשֶׂה לָכֶם" (שמות יב, טז). הדרשה מלמדת שביום הזה "הוא לבדו" כלומר הקדוש ברוך הוא בעצמו "יעשה לכם" וישפיע לכם שפע פרנסה כפי הצריך לכם למלאכת אוכל נפש.

על דברים מתוקים אלו הוסיף הרה"ק בעל בני יששכר ע"ה נדבך נוסף. הרי חז"ל לימדו אותנו במסכת פסחים (ק"ח, א) כי קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף. אם כן מובן מאליו שביום שביעי של פסח שבו התרחש הנס העצום של בקיעת הים מתעוררת סגולה עצומה בשמיים וזהו זמן המסוגל ביותר להשפעת מזונות ופרנסה בשפע רב.

חתן וכלה בתוך גלי הים

ממש על אותו משקל של פרנסה מציינו בחז"ל במסכת סוטה (ב, א) מאמר דומה האומר שקשה זיווגו של אדם לפני המקום כקריעת ים סוף. את הקשר המופלא הזה רמז החיד"א ע"ה בספרו לחם מן השמים (בשלח אות ח) מתוך הפסוק העוסק בעמידה על שפת הים "התַיַצְבו וְרֵאוּ אֶת יְשׁוּעַת ה' אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם" (שמות יד, יג).

החיד"א מגלה כי המילה "התיצבו" עולה בגימטריא בדיוק כמניין המילים "חתן כלה" והגימטריא הזו באה ללמדנו שזיווגם של חתן וכלה דומה ממש לקריעת ים סוף. עוד מוסיף החיד"א ומפרש מדוע נרמז עניין חתן וכלה דווקא לפני קריעת ים סוף וביאר כי זכו ישראל לקריעת ים סוף בזכות מתן תורה שבו נמשלו הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל לחתן וכלה ממש כפי שאומרת הגמרא במסכת תענית (כו, ב) על הפסוק בשיר השירים "ביום חתונתו זה מתן תורה".

לראות את ההשגחה בחוש

בעניין השידוכים נגלית ביותר ישועת ה' וההשגחה הפרטית העוטפת אותנו. השידוכים הם מאת ה' ללא שום התערבות של מעשה אנוש ותחבולותיו כפי שפירש הגאון מוילנא ע"ה בספרו יהל אור על הזוהר (פקודי רנה, א) את הפסוק "אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בניו בו" (תהלים קכז, א). המילה "בית" רומזת לשידוך ולהקמת בית יהודי ואם לא יצא השידוך מאת ה' הרי שלשווא יתייגעו העוסקים בו כי הוא לא יצא אל הפועל.

ברוח דברים אלו מובא בשם החזון איש ע"ה שאף על פי שבזמננו אנו חווים הסתר פנים והנהגת הבורא נסתרת בעולמו בכל זאת בשידוך נגלית ההנהגה בבירור. בשידוכים אפשר לראות ממש בעין בשר כיצד מתגלגל השידוך על ידי ההשגחה העליונה.

סמך מובהק לדבר אנו מוצאים בגמרא במסכת מועד קטן (י"ב, ב) הקובעת כי מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים מוכח שמה' אשה לאיש. מן התורה כתיב "וַיַּעַן לְבָן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ מֶה יֵצֵא הַדָּבָר מִן הַנְּבִיאִים מִכִּי כתיב על שמשון וַאֲבִיו וַאֲמֹו לֹא יָדְעוּ כִי מֶה הִיא" ומן הכתובים כתיב "בֵּית נְחֻלַּת אֲבוֹת וְמֶה אִשָּׁה מְשֻׁכֶּלֶת". המסקנה ברורה ומחזקת שכן אף שבוודאי כל מאורעותינו נגזרים מאת ה' הרי שבענייני זיווגים אפשר להכיר בכך בחוש ולראות עין בעין כיצד מה' יצא הדבר.

ביום שביעי של פסח ובכל עת של התמודדות וקושי בפרנסה או בשידוכים עלינו לזכור שכשם שקריעת ים סוף הייתה למעלה מדרך הטבע כך גם הישועה הפרטית שלנו. אל לנו להתיימש מול גלים סוערים ומחיצות הנראות בלתי עבירות.

נרים את עינינו לבורא עולם ונשריש בליבנו את האמונה החושית שמאחורי כל מאמצי ההשתדלות מסתתרת ידו המכוונת והאוהבת של אבינו שבשמיים. הוא לבדו עשה ויעשה לנו את הנס ויפתח עבורנו את שערי השפע והשמחה.

בצל האמונה

המשך מעמוד א'

וגם הדברים הקשים שעבר היו טובים, ועוד נוסף עליהם שהיו הכנה לטוב לו ולזרעו לכל הדורות.

הלילה הקשה

הפך לליל התקדש החג

וכך רואים אנו בבירור שהיה אצל אברהם אבינו, שכל הניסיונות שעברו עליו בימי חייו בעצם היו טובה עצומה לדורות שמזה זכו כלל ישראל לשפע טובה וברכה. מניסיון העקידה אמרו חז"ל במדרש (ב"ר נו ג) שלכן נקראת סכין מאבלת, כי כל אכילות שישראל אוכלים אינם אוכלים אלא בזכות אותה המאבלת. וכן ממעשיו עם המלאכים זכו בניו להיותם במדבר, כפי שאמרו בגמרא (ב"מ פו). שכל מה שעשה אברהם למלאכי השרת בעצמו עשה הקדוש ברוך הוא לבניו בעצמו.

לקראת חג הפסח מתגלה הדבר ביתר שאת. כפי שראינו בירידת שרה למצרים שדרשו בפרקי דרבי אליעזר (פכ"ו), שאותו הלילה שנלקחה שרה אמנו לבית פרעה ליל יום טוב הפסח היה. והביא הקדוש ברוך הוא על פרעה ועל ביתו נגעים גדולים להודיע שכך הוא עתיד להכות את עם ארצו. וכן איתא בזוהר (לך לך פב). שלולי שניטלה שרה לפרעה לא היה לוקה, ומכה זו גרמה למכות שאחר כך שילקו מצרים בנגעים גדולים.

ואת הפלא הזה חתם מו"ר זקני בפתוחי חותם (וארא), שמגלה רמז עצום הטמון בסימנים של מכות מצרים שאנו אומרים בהגדה - דצ"ך עד"ש באח"ב. הגימטריה של כל אותיות הסימנים הללו יחד עולה לחמש מאות ואחת. אם נוסיף לחשבון זה עוד שלושה 'כוללים' כנגד שלוש קבוצות המכות, ועוד 'כולל' אחד כנגד כללות עשר המכות יחד, נגיע בדיוק למספר חמש מאות וחמש. חשבון זה עולה בדיוק בגימטריא שרה! הדבר בא לרמז דמשעה שלקח פרעה לשרה נרשמו עשר מכות לבוא על המצריים, וזכות שרה היא שגרמה למכות ולקרוב הקץ.

כשאתה מסב לשולחן הסדר וקורא בהגדה על קושי השעבוד, או כשאתה חווה בעצמך ימים שמרגישים כמו "מכת מצרים", אל תיפול לייאוש. קח איתך את מורשת אברהם אבינו ע"ה ודע שברגעים אלו ממש נזרעים זרעי הישועה. מה שנראה עכשיו כחושך מוחלט, יתברר ממש כפי שהיה בפסח כ"ליל שימורים" מואר, וכפתח ליציאת מצרים הפרטית שלך ולרכוש גדול.

תרופת הפלא שיגילה עטרת ראשנו

כולנו רוצים להיות מושלמים. אנתנו מנסים ללמוד תורה לשמה, מנסים לכוון בתפילה בלי שהמחשבות ינדדו למינוס בבנק, אבל בתוך תוכנו אנתנו יודעים שזה קשה. תמיד מתגנבת איזו פנייה אישית, איזו הסחת דעת.

האם נשאר משהו בדור שלנו שאפשר לעשות פשוט בשלמות?

הרה"ק בעל 'דברי חיים' מצאנו ע"ה מצא את התשובה, והוא השקיע בה את כל כוחו.

הוא חילק סכומי עתק לצדקה, שעות על גבי שעות, במסירות בלתי נתפסת. בנו, רבי אהרן, לא עמד בפליאה וניגש אליו, אבא, אתה אדמו"ר, קדוש עליון, אב בית דין, לשם מה אתה זקוק לעיסוק כל כך אינטנסיבי בחלוקת כספים?

התשובה של ה'דברי חיים' הייתה מצמררת, לעצמי ייתכן שכבר יצאתי ידי חובה, אבל אני מרבה בצדקה בשביל הילדים שלי, בשביל הנכדים שלי ובשביל כל העולם כולו כדי לעורר עליהם רחמים גדולים!

הוא ידע שהצדקה היא תגורת ההצלחה של הדורות הבאים. כשאחד מילדיו נפטר בדמי ימיו, הוא התגלה לאחיו בחלום כשהוא צועד בעולם האמת יחף וללא מנעלים. מדוע? הסביר ה'דברי חיים', כי הוא נפטר צעיר ולא הספיק לכתת את רגליו לאסוף צדקה! הרי בעל ה'נונים אלימלך' העיד (שולחן הטהור להרה"ק רבי אהרן ראטה ע"ה שער הצדקה פי"א) שמי שמכתת רגליו לקבץ צדקה ניצול ממיתות בית דין, ובערוך השולחן (י"ד סי' רמז ס"ה) מובא שמי שאוסף צדקה מאחרים מציל את צאצאיו מלחזור על הפתחים.

אבל יש כאן רובד עמוק עוד יותר, הרובד שמסביר למה בדורות שלנו נשארה לנו רק הצדקה.

את הסוד הזה חושף בפנינו מו"ר אבי ע"ה, שסיפר על שיחה נדירה שהתקיימה בין מו"ר זקני הי"ש"א ברכה' (הבבא סאלי ע"ה) לבין אחיו הגדול מרן 'עטרת ראשנו' (רבי דוד אבוחצירא ע"ה).

הי"ש"א ברכה' שאל את אחיו, הרי אתה כל כך מקפיד שזמנך יהיה קודש לה, למה אתה משקיע כל כך הרבה בנתינת צדקה וצורכי ציבור?

ענה לו מרן עטרת ראשנו בפשטות מאירה, על שלושה דברים העולם עומד - תורה, עבודה וגמילות חסדים. התורה שלנו מעורבת בהנאה אישית. העבודה שהיא התפילה רובה בקשות על עצמנו ובלי כוונה מספקת (וכפי שכתב האבודרהם ש'תפלה בגימטריא 'בכוונת הלב'). נשאר לנו רק עמוד אחד שאפשר לקיים היום בשלמות, עמוד החסד!

למה החסד מושלם? כי בצדקה, מסביר הנביא ישעיהו, יש 'מעשה הצדקה' ויש 'עבודת הצדקה'. אפילו אם עשית רק את המעשה, ונתת כסף שלא לשמה או שכיוונת על עצמך, העני בסוף קיבל לאכול! המעשה עצמו הביא שלום בעולם, וזה משהו ששום חיסרון בכוונה לא יכול להרוס.

הנקודה לחיים:

אל תתיימש כשהתפילה שלך לא מרקיעה שחקים או כשהלימוד שלך לא בשיא הריכוז. יש לך בידיים כלי אחד שאפשר להפעיל בשלמות מוחלטת בכל מצב והוא גמילות חסדים. פתח את היד, תן צדקה, עזור לשני במאור פנים. זהו העמוד האחרון שנשאר והוא זה שמחזיק אותך, את הילדים שלך ואת העולם כולו.

כוחה של הודאה כמפתח זהב שעוקף כל מקטרג

ארבעה שהיבים להודות בלילה אחד

על הפסוק בפרשתנו "אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה חלות מצות בלולת בשמן וגו'" (ז, יב), אומרים חז"ל במסכת ברכות (נד:): 'ארבעה צריכין להודות, יורדי הים, הולכי מדברות, ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא'.

אם נתבונן היטב, נגלה פלא עצום. מתי בהיסטוריה קרה שעם שלם עבר את כל ארבע הבחינות הללו בבת אחת, ובסדר מופתי? זה קרה בשעה שיצאו בני ישראל ממצרים! בתחילה יצאו ממצרים שהייתה עבורם ממש כבית האסורים שהיו חבושים בה. מיד לאחר מכן, בקריעת ים סוף עשה להם השם יתברך נס וירדו לים כיורדי הים. משם המשיכו במסעם וכן היו הולכי מדבריות. ולבסוף, בשעת גמר יציאת מצרים ותכליתה דהיינו בקבלת התורה, נתרפאו מכל המומין שהיו בהם, כמו שדרשו חז"ל על הפסוק 'כולך יפה רעיתי ומום אין בך' (שיה"ש ד ז).

ולפיכך, מביאים אנו קרבן פסח אחר יציאת מצרים בשיר תודה וזמרה, כדין ההודאה שאנו חייבים להודות על כל הניסים הללו. הפסח אינו רק זכר ליציאה, אלא קורבן תודה ענק על ארבע הצלות אדירות שחוו אבותינו.

הסוד המפתיע של "מה נשתנה"

ההבנה העמוקה הזו, שקרבן הפסח הוא בעצם קורבן תודה, שופכת אור חדש ונוצץ על קושיית "מה נשתנה" המוכרת לנו. כך ביאר בדרשות חתם סופר (שבת הגדול תקפ"ח ד"ה שבבל) בשם האברבנאל.

כשהילד שואל 'שבכל הלילות אנו אוכלים חמץ ומצה' - הוא לא מתכוון לסתם לילות של חול, אלא לילות שבהם אנו אוכלים קרבן תודה! הרי אדם שמביא קרבן תודה במשך השנה, מביא עמו כמות גדולה של לחמים: גם שלשים מצות ועשרה לחמי חמץ. אם כן, זו עקת השאלה, מדוע 'הלילה הזה כולו מצה'? הרי בלילה הזה אנו אוכלים קרבן פסח, שהוא כעין קרבן תודה להודות לה' על יציאת מצרים, ומדוע אין אוכלים עמו אלא מצה בלבד, ללא שום חמץ?

לא חובה, צורך קיומי להצלת הזכויות

מעבר לחג הפסח, מסתתר כאן יסוד עצום לכל תהלוכות חיינו. ויש להבין בדברי הגמרא, מהו הלשון 'צריכים להודות' ולמה לא אמרו 'חייבים להודות'? הרי בענייני הלכה משתמשים לרוב במילה "חייב".

ואפשר לפרש, שהלשון 'צריכים' באה ללמדנו שההודאה על הנס היא בראש ובראשונה צורך קיומי של האדם, ואינה רק חיוב בעלמא. מדוע? כי ישנו חוק רוחני: כל מי שעושים לו נס מנכים לו מזכויותיו. כיצד נמנע את ניכוי הזכויות שלנו בגין השפע שקיבלנו? אמנם על ידי שמודה לה' על ניסיו עמו הרי הוא פורע חובו לשמים, ועל ידי כן לא ינכו מזכויותיו. וזהו הצורך העצום שיש לאדם בהודאה על הניסים שעל ידי כן מרוויח את זכויותיו בחזרה ושומר על אוצרותיו הרוחניים.

לעקוף את המקטרגים ולהיוושע

להודאה ולשבח יש כוח אדיר נוסף, המשמש עבורנו ממש כמפתח לשערי שמיים. על ידי שמשבחים ומהללים לפני ה' יתברך זוכים להיוושע גם קודם שמבקשים.

כאשר אנתנו ניגשים מיד לבקש ולדרוש, ישנה סכנה רוחנית. כי בשעה שהאדם מבקש צרכיו בפיו עלולים המקטרגים להתעורר ולהזכיר עוונותיו ולעכב את תפילתו שלא תתקבל. מהי הדרך הרצויה והבטוחה? לשבח ולהלל לפניו יתברך באותו ענין שהוא נצרך בו לישועה. במקום לבקש, פשוט להודות על מה שכבר יש לנו באותו התחום. והקב"ה שהוא בוחן לבבות מבין כוונתו וימלא את רצונו מבלי לתת פתח לשום מקטרג לעמוד בדרך.

הודאה למעשה:

לפני שאתה ממחר לשפוך את בקשותיך וצרכיך, עצור רגע ופתח בהודאה. זקוק לישועה בפרנסה? הודה לה' על השפע שכבר נתן לך. זקוק לרפואה? שבח אותו על הבריאות שהייתה לך עד כה. ההודאה הזו היא לא רק פירעון חוב שמגן על זכויותיך, אלא היא ה'מסלול העוקף' המהיר והבטוח ביותר לישועה שלך, כזה שהקב"ה קורא ישירות מתוך הלב מבלי לעורר אף מקטרג!